

De verbeterde meldcode huiselijk geweld en kindermishandeling

t.b.v. de gastouderopvang

Per 1 januari 2019 verandert de meldcode huiselijk geweld en kindermishandeling. De 5 stappen uit de meldcode blijven bestaan, maar stap 4 en 5 worden aangepast. Het wordt verplicht om als beroepskracht een afwegingskader te gebruiken in stap 4 en 5 van de meldcode. Het afwegingskader is een hulpmiddel en helpt bij het wege van het huiselijk geweld of de kindermishandeling en bij het beslissen.

Het afwegingskader van de meldcode kinderopvang is opgesteld door een werkgroep bestaande uit vertegenwoordigers van branchepartijen en drie aandachtsfunctionarissen uit het veld waarvan één uit de gastouderopvang. Het gehele protocol, het 'protocol kindermishandeling en grensoverschrijdend gedrag voor de kinderopvang' heeft in de eerste helft van 2018 een update gekregen. Ook de routes voor een vermoeden van een geweld- of

zedendelict door een medewerker en seksueel grensoverschrijdend gedrag tussen kinderen onderling zijn voorzien van een update. Alleen het afwegingskader is nieuw. In dit document wordt het afwegingskader uitgelicht.

In de tweede helft van 2018 wordt er met de afwegingskaders geoefend. Tevens komt er dit jaar nog een App beschikbaar voor professionals in de kinderopvang.

Voorbeelden van vermoedens van mishandeling in de gastouderopvang

Voorbeeld 1

's Morgens wordt een kind gebracht en je merkt dat hij erg stil is. Vader heeft geen tijd, komt niet binnen en vertrekt meteen naar zijn werk. Het kind begint te huilen en wil niet dat je hem optilt, wat hij normaal wel altijd wil. Als je vraagt waarom je hem niet op mag tillen zegt hij 'au'. Je tilt zijn truitje op en ziet een gesp van een riem op zijn ruggetje staan (voorbeeld van acute onveiligheid).

Voorbeeld 2

Je vangt als gastouder in het huis van de ouder op en speelt verstoppertje met de kinderen. Een van de kinderen zegt dat je niet in de voorraadkast mag komen. Dit is namelijk voor stoute kindjes. Als je hem vraagt waarom het voor stoute kindjes is zegt hij dat hij altijd in de kast moet als hij niet luistert. Zijn grote zus zegt tegen het kind dat hij dat niet van papa en mama mocht zeggen en dat als hij het weer zegt, hij vanavond weer in de kast wordt opgesloten. "Dan moet je maar luisteren", zegt zijn grote zus. Als je aan zijn zus vraagt of zij ook wel eens in de kast moet zegt ze dat ze nu altijd luistert maar dat haar broertje er wel in moet zitten in het donker (voorbeeld van disclosure).

Het afwegingskader

Er moeten twee afwegingen worden gemaakt. Het is van belang dat beide afwegingen in deze volgorde worden genomen:

Afweging 1: Is melden noodzakelijk?

Afweging 2: Is zelf passende en toereikende hulp bieden of organiseren mogelijk?

Een beroepskracht vraagt zich eerst af of melden noodzakelijk is, aan de hand van het afwegingskader. Vervolgens besluit de signalerende beroepskracht of het bieden van hulp tot de mogelijkheden van zowel deze beroepskracht als de betrokkenen behoort. Wanneer melden volgens het afwegingskader noodzakelijk is, zal de tweede beslissingsvraag, namelijk over eventuele hulp en aan welke voorwaarden deze moet voldoen, in overleg met Veilig Thuis moeten worden beantwoord.

NB. Beroepskrachten in de kinderopvang hebben geen hulpverlenende rol. Zij kunnen

echter wel hulp organiseren rondom een gezin. Hiervoor kan een beroep gedaan worden op samenwerkingspartners van de kinderopvangorganisatie. Beroepskrachten kunnen ouders daarnaast ondersteunen door bijvoorbeeld extra opvang te bieden aan de kinderen en uiteraard kunnen zij aan kinderen een veilige omgeving bieden. De kinderopvang kan van grote toegevoegde waarde zijn aangezien zij goed een vinger aan de pols kunnen houden. Zij zien kinderen en ouders immers zeer regelmatig. Onderlinge samenwerking en afstemming tussen sectoren (bijvoorbeeld met het onderwijs) is hierbij erg belangrijk.

Meldnormen: in welke situaties moeten beroepskrachten melden?

Beroepskrachten moeten een melding doen bij Veilig Thuis in de volgende situaties:

Meldnorm 1: In ALLE gevallen van acute onveiligheid en/of structurele onveiligheid en disclosure.

Meldnorm 2: In alle ANDERE gevallen waarin de beroepskracht meent dat hij, gelet op zijn competenties, zijn verantwoordelijkheden en zijn professionele grenzen, in onvoldoende mate effectieve hulp kan bieden of kan organiseren bij (risico's op) huiselijk geweld en/of kindermishandeling.

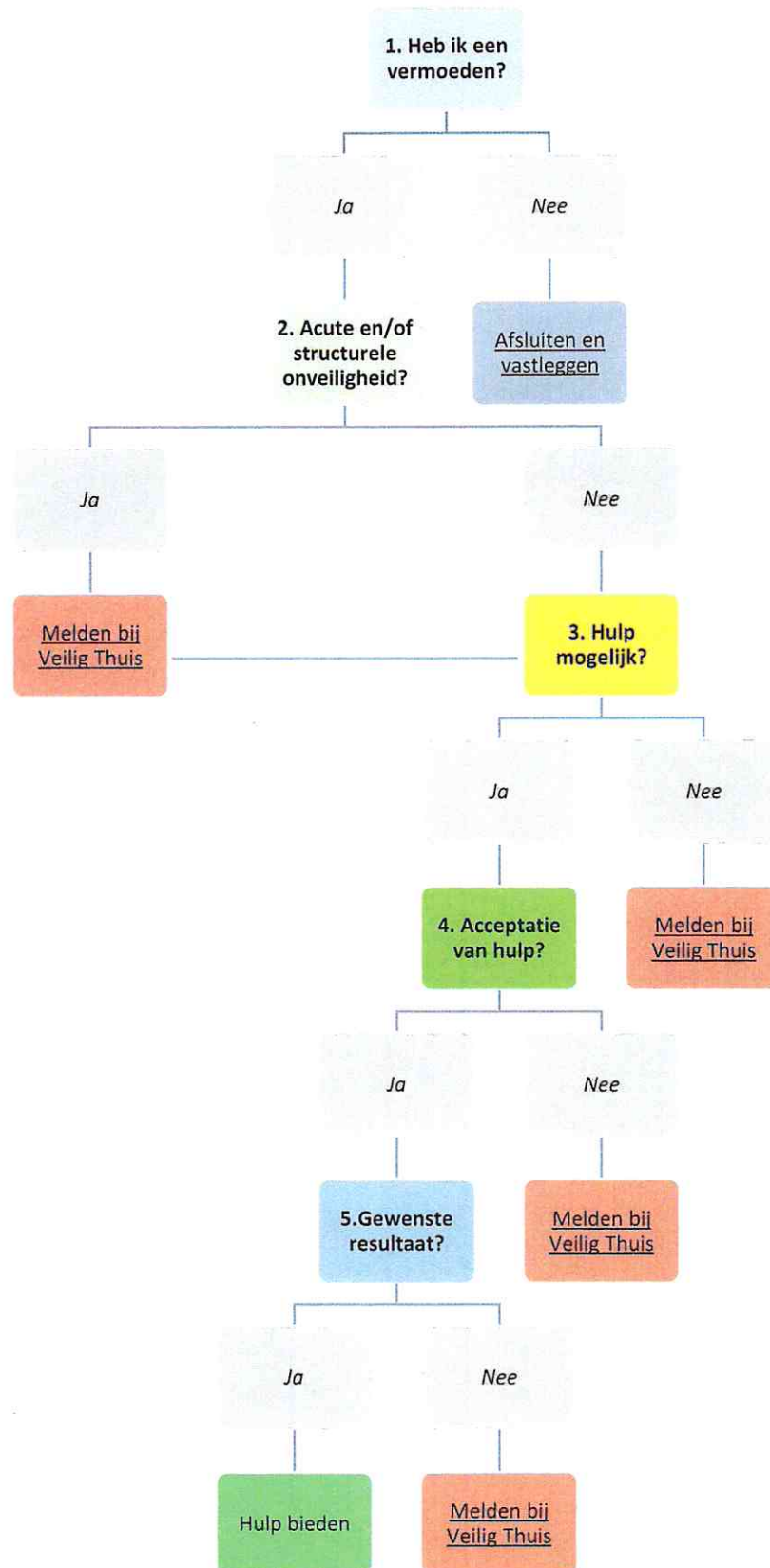
Meldnorm 3: Wanneer een beroepskracht die hulp biedt of organiseert om betrokkenen te beschermen tegen het risico op huiselijk geweld en/of kindermishandeling, constateert dat de onveiligheid niet stopt of zich herhaalt.

Voorbeeld 3

Je merkt al langere tijd dat een kind liever bij jou wil blijven en echt niet naar huis toe wil. Als je vraagt waarom geeft hij aan dat mama nooit tijd voor hem heeft en hij altijd alleen moet eten. Moeder is alleenstaand en heeft het financieel niet breed. Ze moet alle dagen werken om rond te kunnen komen. Het komt dan ook wel eens voor dat het kind alleen moet eten en soms ook alleen naar bed moet gaan. Het kind is echter nog niet op een leeftijd dat het goed voor zichzelf kan zorgen en alleen thuis kan blijven. Moeder geeft aan dat het echt niet anders kan. Je hebt het al regelmatig met moeder besproken, maar ze neemt het in jouw ogen niet serieus (voorbeeld van structurele onveiligheid).

Het afwegingskader in beeld

Op de volgende pagina worden de stappen van het afwegingskader toegelicht.

Toelichting op het afwegingskader

	<p>1. Heb ik op basis van de stappen 1 tot en met 4 van de meldcode een vermoeden van (dreiging van) huiselijk geweld en/of kindermishandeling? Nee: Afsluiten en vastleggen in dossier Ja: Ga verder met afweging 2</p> <p><i>Als wordt ingeschat dat er géén zorgen zijn over (een dreiging van) huiselijk geweld of kindermishandeling, sluit de beroepskracht het doorlopen van de meldcode af en vermeldt deze conclusie in het kinddossier. Een veelvoorkomende situatie is dat er wel zorgen zijn, maar dat deze zorgen geen (dreiging van) huiselijk geweld of kindermishandeling betreffen. Bijvoorbeeld omdat er kindproblematiek is waargenomen in combinatie met pedagogische onmacht van ouders, echter zonder dat dit de (emotionele) veiligheid van het kind bedreigt. Ook dan sluit de beroepskracht de meldcode af en noteert deze conclusie in hetzelfde dossier. Hulp kan vervolgens worden georganiseerd, geboden en geëvalueerd voor de gesignaleerde, niet tot onveiligheid leidende, problemen.</i> <i>Wanneer een beroepskracht op basis van de stappen 1 tot en met 4 van de meldcode een vermoeden heeft van (dreiging van) huiselijk geweld en/of kindermishandeling volgt de tweede afwegingsvraag.</i></p>
Meldnorm 1	<p>2. Schat ik op basis van de stappen 1 tot en met 4 van de meldcode in dat er sprake is van acute onveiligheid en/of structurele onveiligheid? Nee: Ga verder met afweging 3 Ja: Melden bij Veilig Thuis. De afwegingen 3 tot en met 5 worden samen met Veilig Thuis doorlopen.</p> <p><i>Ernstige onveilige en/of schadelijke situaties dienen altijd gemeld te worden bij Veilig Thuis, ook wanneer een beroepskracht inschat dat hij en de organisatie mogelijkheden hebben om hulp te bieden of te organiseren. Met deze melding kan Veilig Thuis vroegere, maar ook eventuele toekomstige signalen van huiselijk geweld over de betrokkenen, combineren.</i></p>
Meldnormen 2 en 3	<p>3. Ben ik in staat effectieve hulp te bieden of organiseren om dreiging van (toekomstig) huiselijk geweld en/of kindermishandeling af te wenden? Bij acute onveiligheid en/of structurele onveiligheid wordt deze afweging samen met Veilig Thuis doorlopen. Nee: Melden bij Veilig Thuis Ja: Ga verder met afweging 4</p> <p><i>Bij effectieve hulp rondom huiselijk geweld en/of kindermishandeling is veiligheid het hoofddoel. Goede hulp bij huiselijk geweld en/of kindermishandeling is gericht op alle leden in een (gezins)systeem: minderjarigen en volwassenen, pleger(s) en slachtoffer(s). Er wordt met alle betrokkenen samengewerkt in het maken, evalueren en uitvoeren van veiligheids- en hulplannen.</i></p>
Meldnormen 2 en 3	<p>4. Aanvaarden de betrokkenen hulp om dreiging van (toekomstig) huiselijk geweld en/of kindermishandeling af te wenden en zijn zij bereid zich hiervoor in te zetten? Bij acute onveiligheid en/of structurele onveiligheid wordt deze afweging samen met Veilig Thuis doorlopen. Nee: Melden bij Veilig Thuis Ja: Hulp bieden of organiseren, ga verder met afweging 5.</p> <p><i>In deze afwegingsvraag staan de mogelijkheden van de betrokkenen tot het aanvaarden van hulp bij (dreigend) huiselijk geweld en/of kindermishandeling centraal. Het gaat erom dat de betrokkenen, alle leden van het (gezins)systeem, maar ook het (bredere) netwerk van (informele) steunfiguren bereid en in staat zijn de voorgestelde hulp direct aan te gaan.</i> <i>In het afwegingskader leidt de vierde afwegingsvraag tot een melding indien hulp wordt afgehouden. Vaak is bij aanvang niet helemaal helder hoezeer de betrokkenen bereid en in staat zijn zich in te zetten. De redenen om de hulp te aanvaarden kunnen divers zijn. Hun motivatie kan vooral intrinsiek of extrinsiek van aard zijn. Ook de mogelijkheden van de betrokkenen en hun netwerk verschillen. Door direct en in samenwerking met de betrokkenen en ketenpartners veiligheidsafspraken en hulpverleningsafspraken te maken wordt vaak helder wat de bereidheid en de mogelijkheden van de betrokkenen zijn.</i></p>
Meldnormen 2 en 3	<p>5. Leidt de hulp binnen de gewenste termijn tot de noodzakelijke resultaten ten aanzien van de veiligheid en/of het welzijn (herstel) van alle betrokkenen? Bij acute onveiligheid en/of structurele onveiligheid wordt deze afweging samen met Veilig Thuis doorlopen. Nee: (Opnieuw) melden bij Veilig Thuis. Ja: Hulp opstarten met afspraken over het volgen van toekomstige (on)veiligheid met betrokkenen en samenwerkingspartners.</p> <p><i>De beantwoording van deze afwegingsvraag leidt tot een melding bij Veilig Thuis indien wordt vastgesteld dat hulp onvoldoende resultaat oplevert: (het risico op) onveiligheid duurt voort, onveiligheid herhaalt zich of hulp stagneert.</i></p> <ul style="list-style-type: none"> ▪ <i>Het gaat dus om situaties waarin hulpverleners hulp bieden bij zorgen over onveiligheid én de hulp binnen de gewenste termijn niet leidt tot de noodzakelijke resultaten ten aanzien van de veiligheid en het welzijn van de betrokkenen (en/of de ontwikkeling van minderjarigen)</i> ▪ <i>De problematiek ernstiger of groter blijkt dan verwacht</i> ▪ <i>De uitvoering van het veiligheid- en/of hulpverleningsplan is vastgelopen.</i> <p><i>Om deze laatste afwegingsvraag zorgvuldig te beantwoorden is het nodig dat binnen de hulp die beroepskrachten bieden, duidelijk is afgesproken met betrokkenen uit het (gezins)systeem en met andere hulpverleners met wie wordt samengewerkt, aan welke doelen en resultaten wordt gewerkt. Hoe en door wie wordt vastgesteld of de veiligheid voldoende is bereikt? Hoe wordt de veiligheid gemonitord en gedurende welke periode? Wanneer sprake is van een acuut onveilige situatie of structureel onveilige situatie is het van belang dat, na het doen van een melding bij Veilig Thuis, in de eerste plaats met Veilig Thuis duidelijk is besproken en afgesproken wat de termijn is (in dagen, weken of maanden) waarbinnen specifiek genoemde resultaten ten aanzien van de veiligheid behaald moeten zijn.</i></p>